

MOKYKLINIO AMŽIAUS VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATA 2010 M.

2009/2010 m. m. Alytaus miesto savivaldybės bei kitų steigėjų mokyklose mokėsi 11 979 moksleiviai. Alytaus miesto savivaldybės švietimo skyriaus duomenimis 2010 metų rugsėjo mėn. mokyklas lankė 11 219 mokinių, iš jų 652 – pirmąją klasę. Per metus mokyklose sumažėjo 6,3 proc. mokinių. Mokyklose dirbo 12 visuomenės sveikatos priežiūros specialistų 12 etatų krūviu.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistės mokyklose dirba vadovaudamosi SAM ir ŠMM 2005-12-30 įsakymu Nr. V-1035/ISAK-2680 „Dėl Sveikatos priežiūros mokyklose tvarkos aprašo“, LR Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu 2002-05-16 Nr. IX-886 (paskutinis pakeitimas 2010-04-29), SAM 2007-08-01 įsakymu Nr. V-630 (paskutinis pakeitimas 2009-06-04), SAM 2010-01-22 įsakymu Nr. V-60 „Lietuvos higienos norma HN 21:2010 (paskutinis pakeitimas 2010-07-21), Alytaus miesto savivaldybės tarybos 2008-12-18 sprendimu Nr. T-248, Alytaus miesto savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatais.

Mokinių sveikatos profilaktinį patikrinimą, jo apimtis bei terminus reglamentuoja 2005 m. Sveikatos apsaugos ministro įsakymas Nr. V-1035/ISAK-2680 ir 2010 m. įsigaliojusi Lietuvos higienos norma bendrojo lavinimo mokykloms (HN 21:2010), pagal kurią kasmet iki rugsėjo 15 dienos kiekvienas mokinys turi pateikti mokyklai pažymą su informacija apie profilaktinio sveikatos patikrinimo rezultatus (forma Nr. 027-1/a). Šioje formoje gydytojas privalo nurodyti vaiko sveikatos būklę, pažymėdamas sveikatos bei kūno kultūros grupę, sutrikimus, dėl kurių mokiniui reikalinga atidesnė priežiūra ugdymo proceso metu. Tačiau vis dar pasitaiko tokių atvejų, kai gydytojai netiksliai užpildo vaiko sveikatos pažymėjimus. Dėl to kyla nepatogumų ir visuomenės sveikatos specialistėms, ir mokytojams, nes nepilną informaciją reikia tikslinti pakartotinai siunčiant mokini pas gydytoją. Profilaktinio patikrinimo duomenys yra labai svarbūs, norint išvengti didesnių mokinių sveikatos sutrikimų ugdymo proceso metu.

Pagal mokinių sveikatos rodiklius, pateiktus nurodytoje formoje, yra daroma mokinių sveikatos analizė.

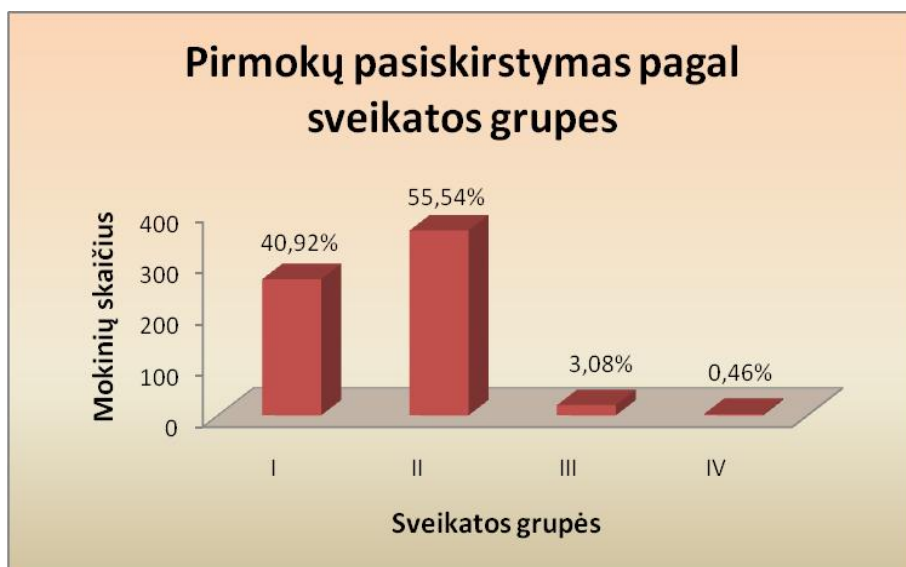
2010 metais sveikatą profilaktiškai patikrino 10 795 mokiniai, t.y. 96,2 proc. Tai 1 proc. mažiau nei pernai. Daugiausiai nepasitikrinusių mokinių Profesinio rengimo centre (400 mok.), taip pat Dzūkijos pagrindinėje (12 mok.), Suaugusių ir jaunimo (8) mokyklose.

Pagal sveikatos grupes mokiniai pasiskirstė sekančiai (žr. 1 pav.):

1 pav. Mokinių pasiskirstymas pagal sveikatos grupes

Antroji sveikatos grupė dominuoja moksleivių tarpe, vadinasi, daugiau negu pusė moksleivių (55 proc.) turi bent vieną sveikatos sutrikimą. 40,65 proc. moksleivių, iš visų patikrintųjų sveikata, yra visiškai sveiki, t.y. jie priskiriami pirmai sveikatos grupei. Panašus pasiskirstymas vyrauja ir tarp pirmokų (žr. 2 pav.).

2 pav. Pirmų klasių mokinių pasiskirstymas pagal sveikatos grupes

Iš antro paveikslėlio matyti, kad 55,5 proc. pirmokų į mokyklas ateina jau turėdami vieną ar kitą sveikatos susirgimą.

Pagal mokinių sveikatos rodiklius moksleiviai suskirstomi į fizinio lavinimo grupes: pagrindinę, specialiąją, parengiamąją ar visai atleisti nuo kūno kultūros pamokų (žr. 3 pav.).

3 pav. Moksleivių pasiskirstymas pagal fizinį pasirengimą

Analizuojant moksleivių sveikatos sutrikimus, dažniausiai nustatomi regėjimo sutrikimai, kurie sudaro 50,8 proc. (3 254 atv.) iš visų patikrintusių sveikatą mokinių. Gana daug mokinių turi skeleto-raumenų sistemos sutrikimų 34,7 proc., į kuriuos įeina ydinga laikysena, skoliozė, bei kiti susirgimai (žr. 4 pav.).

4 pav. Moksleiviams nustatytų sveikatos sutrikimų pasiskirstymas

Mokyklinio amžiaus vaikams nustatoma nemažai bronchinės astmos ir alerginių susirgimų (874 atv.), endokrininės sistemos ligų (475 atv.). 2010 metais keturiems moksleiviams buvo paskirtas tausojantis maitinimas, nors virškinimo sistemos ligos nustatytos 177 mokiniams. 2010 metais mokyklas lankė 452 moksleiviai, kuriems nustatyta padidėjusi kūno masė (4,2 proc.), iš kurių yra net 12 pirmokų.

Visuomenės sveikatos specialistės 2010 metais 25 240 kartų suteikė visuomenės sveikatos paslaugas. Iš jų:

- ✓ dėl pirmosios pagalbos – 9 912 kartų;
- ✓ dėl konsultacijų – 9 247 kartus;
- ✓ dėl kitų priežasčių (asmens higienos tikrinimai) – 6 081 kartą (žr. 5 pav.).

5 pav. Apsilankymų pas visuomenės sveikatos specialistą priežastys

Pirmoji pagalba buvo teikta dėl:

- padidėjusios kūno temperatūros, galvos skausmų – 3 450 kartų;
- virškinimo funkcijos sutrikimų – 1 719 kartų;
- traumų, sumušimų – 1 492 kartus;
- kitų priežasčių (bronchinės astmos ar epilepsijos priepuoliai, silpnumas, nerimas, skausmingos mėnesės, nualpimas, skausmas širdies plote, kraujavimas iš nosies ne dėl traumos ir pan.) – 3 251 kartą.

Mokyklose buvo vykdomos įvairios sveikatinimo programos, tokios kaip: asmens higiena ir užkrečiamųjų ligų profilaktika, sveika mityba, psichikos sveikata, psichoaktyvių medžiagų vartojimo prevencija, traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija, lytiškumo ugdymas, darbo ir dienos režimas ir pan. Šioms programoms vykdyti buvo surengti 1 928 renginiai, pokalbiai, diskusijos, konkursai, paskaitos ar viktorinos, kuriose dalyvavo 35 628 mokiniai, jų tėveliai bei mokytojai.

Išvados ir rekomendacijos

2010 metais sveikatą pasitikrino 10 795 mokiniai, t.y. 96,2 proc. Kaip ir 2009 metais, taip ir šiemet, mokinių tarpe vyrauja antra sveikatos grupė, kuriai priskiriami net 55 proc. visų sveikatą pasitikrinusių moksleivių. Tik 40,65 proc. moksleivių yra visiškai sveiki.

92 proc. moksleivių sportuoja visu krūviu, 4 proc. – sumažintu krūviu, su 2 proc. mokinių (217 mok.) kūno kultūros mokytojai turi dirbti individualiai, nes jiems fiziniai pratimai turi būti skiriami atsižvelgiant į sveikatos sutrikimą. Daugelyje mokyklų nėra atskirai organizuojamų specialiųjų fizinio lavinimo grupių, todėl tokie mokiniai yra paprasčiausiai atleidžiami nuo kūno kultūros pamokų. 213 mokinių, t.y. 2 proc. visų mokinių, visiškai negali sportuoti.

Iš visų pasitikrinusių profilaktiškai sveikatą mokinių, net 50,8 proc. (3 254 mokiniams) yra nustatytas regėjimo sutrikimas. Dažnai nustatomi ir skeleto-raumenų sistemos sutrikimai, bronchinė astma ir kitos alerginės ligos. 177 mokiniams nustatyti virškinamojo trakto susirgimai, tačiau tik keturiems moksleiviams buvo paskirtas tausojantis maitinimas.

Šiais metais visuomenės sveikatos specialistės, dirbančios mokyklose, 25 240 kartų suteikė visuomenės sveikatos paslaugas. Dažniausiai (39 proc.) mokiniai į jas kreipėsi dėl pirmosios pagalbos suteikimo.

Mokiniams bei jų tėveliams reikia vis priminti, kad jie kasmet laiku pasitikrintų sveikatą pas šeimos gydytoją, nes yra atsakingi už savo (savo vaikų) sveikatą.

Siekiant sumažinti sveikatos sutrikimų skaičių turime mokyti vaikus ne tik taisyklingos laikysenos, bet ir kaip teisingai prižiūrėti dantis, laikytis darbo ir poilsio režimo, kaip saugoti savo sveikatą, stengiantis išvengti neigiamų aplinkos veiksnių. Tam turi būti organizuojamos paskaitos, diskusijos, renginiai, viktorinos, konkursai įvairiomis sveikatos išsaugojimo temomis: sveikos mitybos, fizinio aktyvumo, traumų ir nelaimingų atsitikimų klausimais, psichoaktyvių medžiagų vartojimo, dantų ėduonies profilaktikos ir pan.

Renata Kuodienė

Vaikų ir jaunimo sveikatos specialistė